

FRØBLANDINGER OG FRØ TIL BEITE

Ved forsøksleder Helge Uverud.

Plantedeckket på et beite bør for det første gi stor avling og det må være smakfullt for beitedyra. Dessuten vil vi gjerne ha jevnest mulig vekst gjennom hele beitesesongen.

Forsøkene har vist at det er de relativt enkle blandinger som er best, og videre at beitets liggetid får betydning for artsvalget. Det er nå blitt mer og mer aktuelt med en kombinasjon mellom beite og eng til silo og høy, noe som får stor betydning for hvilken frøblanding en bør benytte ved gjenlegget.

Til et beite som skal ligge i flere år, la oss si over 5-6, kan vi med fordel nytte de ferdige frøblandingene som velrenommerte såvarefirmar fører. Innholdet dreier seg om ca. 5 % kvitkløver, 5 % raukløver, 25 % timotei, 45 % engsvingel og 20 % engrapp. Mindre endringer i innholdet av de enkelte arter har lite å si. I forsøk utført av Apelsvoll i de seinere år har en slik blanding stått blant de beste, og kyrne beiter en slik blanding godt. Kløver i rimelig mengde, timotei og engrapp smaker dyra bra. Engsvingelen setter de ikke så stor pris på, men når andelen ikke overstiger 50 %, så går det bra.

Bladfaks har flere gode egenskaper. Den er smakfull og varig, men om den bør være med i blandinga til flerårig beite, får framtida vise. I forsøka på Apelsvoll har bladfaks hittil ikke stått så bra at vi kan anbefale å ta den med i frøblandinga.

Raigras er et utmerket beitegras, men det er dessverre for lite hardført de fleste steder hos oss. Bare på Sør-Vestlandet er det vintersterkt nok. Her bør den gå inn i den ovenfor nevnte blanding som erstatning for en del av engsvingelen.

Til mer kortvarig beite nytter vi med fordel enklere blandinger. I slike er det ikke plass for engrapp. Den utvikler seg såpass sent at den ikke får tid til å gjøre seg gjeldende. Kløverandelen kan fortsatt utgjøre ca. 10 %. Timoteien bør også være med og dessuten en grasart til. Som regel vil det være engsvingel, men det kan også være aktuelt med hundegras. Praktikere flest liker ikke hundegraset, og det må medgis at det er noe vanskelig å handtere. Det har så lett for å komme for langt i utviklingen, men blir det beitet til rett tid, er hundegraset ganske smakelig. Hundegraset gir stor avling og vokser usedvanlig raskt til igjen etter avbeiting. I harde vintre kan hundegraset bli sterkt uttynnet. Som eksempler nevner jeg et par blandinger: 1) 10 % kløver + 45 % timotei + 45 % engsvingel og 2) 10 % kløver + 30 % timotei + 60 % hundegras. Nr. 1 av disse blandingene bruker vi nå i det praktiske engbeitebruket på Apelsvoll.

Omtrent alt frøet bortsett fra timotei og noe kløver er importvare og da ofte for lite hardført på utsatte vokseplasser. Særlig ille er det i seterregionen og i Nord-Norge. Av engsvingel har vi en utmerket

norsk sort i Løken engsvingel, og det arbeides nå med å få i gang frøavl av denne sorten.

Av timotei har vi gode norske sorter. Jeg nevner Grindstad, Forus og de hardføre sortene Engmo og Bodin. De to sistnevnte gir liten gjenvækst, men på de mest utsatte vokseplasser bør de nyttes, og under harde vilkår kan det også være aktuelt å ta med noe engkvein. Rausvingel tar vi nødigg med til tross for gode egenskaper i retning av hardførhet og varighet. De sorter som er å få, er for lite smakfulle.

Vi regner ca. 3 kg frøblanding pr. dekar ved vanlig tilsåing.

MEN VI HAR TORV

Av fylkesgartner Gunnar Vannes.

Gulnande bjørkelauv og fargeglade stemorsblomster som har trassa ei frostnatt og to helsar oss i gartneriet til *Kåre Granshagen i Alta*. Innafor døra møter vi meire farger og blomsterlukt frå krysantemum, begonia, nellik. Det gror i nord. Standardforklaringa er då gjerne: Midnattsol, lys døgnet rundt. Ein del av bygningsmaterialet til plantene kjem frå lufta — og ein god del via røtene frå jorda.

«Men dette er då rein torv, Granshagen?»

«Det stemmer det. For 4 år siden tok eg til med å dyrka plantene i rein torv. Det gjekk så bra at nå dyrkar eg praktisk talt alt — nellik, krysantemum, begonia og mange andre potteplanter i rein torv.»

«Torv og torv. Det kan vel vera så mangt. Har omdanningsgraden noko å seie?»

«Den torva eg brukar, er forholdsvis lite omdanna. Det kan vera ein fordel. Mykje omdanna torv kan bli for tett etter ei tid.»

«Og torva må gjødslast?»

«Ja, vi må tilsetja kalkdolomitt, Fullgjødsel B, fosfat, boraks, jernsulfat, koparsulfat, mangansulfat, zinksulfat, natriummolybdat. Eg tok til med ei standardoppskrift for mengdene av desse stoffene. Seinere har eg forandra litt på den etter å ha studert jordanalyser og veksten hos plantene. Men like så viktig som å bruke rette mengder er det å blanda stoffene jamt i torvmassen. Her i gartneriet sår og sprøyter vi dei ymse stoffene ut over eit bestemt areal av myra. Så freser vi dei øverste 10 cm av torvlaget, måkar ihop den lause massen og køyrer den dit den skal brukast. Det gir fullgod blanding og er lettvent.»

«Kva reknar du som største fordelene med torv?»

«For det første er torva fri for sjukdomssmitte, og vi slepp bråket med jorddesinfeksjon. Dessuten er torva ein einsarta masse. Ein veit